

Pygmy Implements from Cape Colony. By W. J. Lewis Abott F. R. A. S., F. G. S. (Man. 1913 n. 80-81 str. 143-147)

Jwa lata temu mniej więcej wystariony Colonel Fielden, o aotycej staurie, otrzymat od p. J. M. Bain, serz kartowatych nungelii z podstawy (piasczystego urzyna) Sand-dunes z Fishoos, Cape Colony. W Europie kartowate nungelii rozpozna ty sie z ^{przewodem} ^{specjalnym} jaskiniowym we Francji? gdzie raz naczyty sie ~~dwójakim~~ ~~zgrab~~ ~~opracowaniem~~ wyrobieniem ostry: przedurzyt po pierwsze zrobniatym turacem (ktorego jest kilka odmian) ktore bylo wadlug wszelkiego prawdopodobienstwa dokonywane ~~przez~~ za pomoca nawatka koscii z (saw-setter slot); podlugie przez usuniecie starych krawedzi, za pomoca udelenia skoczowego nastawianego na koniec ostry, lub grubszu, ktore chciano naciagnac nowe ostne. Te „stare ostna” jak ja je nawatam w braku lepszej nazwy, byly uwazane jako wysoce specjalne nungelii pod roznymi nazwanii, i nungelii tak braktowane byly przedstawiane jako „podwójne rytownice nungelii”; lecz w rzeczywistosci nie sa one niczym innym jak produktem tej charakterystycznej metody pracy. Posiadam ich setki z Francji (z jaskini) i z innych osad ludzkich, ktoreg ni gwarantuje tej metody pracy. Opisze to przy przystepie do obracji.

Te dwie metody pracy sa tak odrobne, iz mierzemy wykluczic migracje w czasie i przestanni bych, ktoreg iz zastawowal: mierzemy zobaczyc ich, to do-

dalejszych jakżeś nowe formy a formy; tu i celu
typologicznej, tam inny wymiarowej. niektóre
rasy (lub kolonie) bez przerwy między one - powrót
mikroskopijne - formy pierwszej grupy, tak jest
drobniutkie pętliszczycie i uboże kuleczki o utrosnem
ostrze z Seunthorpe, i kilka innych miejscowości
z Krotwalji, gdzie te maleńkie narzędzia były niekiedy
nie dłuższe od 3-4 mm.; lub maleńkie liście kształtu
narzędzia z Hastings Kitchena Middlea, tak lekkie,
że były nieważne, a odlegane wroty nie były dłużej
od 5/100 cala. z biegiem czasu w Belgji i innych
miejscach kontynentu, widzimy podobne dostawanie
się wzrastanie się charakt. form.

W tym kraju bardzo to są wytknięte wyrobione re-
sursiego czołowego kumienia; i w wielu stanowiskach
są one tak iwarie na oko jak gdyby były wyrobione o-
raz. W wielu wypadkach były wyrobione z miedziowego
słowca i wówczas zbliżone, szkielety lub renklity
się; puchocze wybrania miedzi na cały grubszy, od
względnie rzadziej powierzonemu do cal kowitej me-
fary ofary. Ten stan rzeczy istnieje przypuszczam w
całej Europie. Na północ od Hastings, tj. przy-
puszczam, że jest stanowiskiem Magdaleniskim,
występuje dnia i ilość narzędzi, a jeszcze więcej i ilość
ciężkich wroty; są one rabanione jednobarwnie
na pomarańczowo brązowo.

W.M. Woodford: Notes on the Manufacture of the Malaita Shell
Bead Money of the Solomon group.
Man. J. VIII. 1908 No. 43 str. 81-84

st. 82. Na wyspach solomonijskich są w użyciu monety wyrobione z
muszli miejscowych czerwonych Chama pacifici i białych
Ara granaosa fig. 5 i 4.

Sposób wyrobienia tych monet. Muszle są przedwysztukiem Ta-
mane na nierównoladne kawałki. (fig. 7). Do Tamania muszli
jest używany kamień nazywany fan-ai (fig. 9). Kamienie kawałki
na kt. muszle są Tamane wie się fan-ai lub fauli-ai, po stopo-
wadzeniu tych kawałków do kawałka bliźniego do koczka mieszczą
się je na kawałku ~~z~~ miszkiego drewna o półokrągłym przekroju.
(fig. 11) nazywany ma-ai. Na płaskiej powierzchni tego przyrządu
znajduje się pewna liczba płytkich jamek, w kt. mieszczą się
kawałki muszli. Za pomocą płaskiego prostokątnego kamienia
(~~for sasa~~) ~~o~~ płasko jest i gładko z jednej i drugiej strony. Kamień prze-
miany do sili formacji ^(for sasa) jest b. cienki i obrzynany z łody.
Kawałki muszli po ogładzeniu są mieszczane w paterce
onecha kokosowego (to-le-fula) fig. 10 i przedwysztukiem
zapomocą swidra fula. Swider ten jest wyrobiony z kawałka
kamenienia lub chaledonitu, zwanego kandi landi (fig. 1)
Surowiec obrzynany równie od kocił Malafsun
jest robione z koczka z koci i otaria i na-
wane jest saka. Koczka nasi nazywa randi, ketawo-
kt (fu ta).

Ostra kamenie są obrabiane za pomoca duiych muszli

wócl środkich, miejscowa nauwa kée (fig. 6). Od krenien
oparty na ^{iept} trzymamy na kawatki miękiego drzewa
lewa ręką podczas gdy prawa musi być trzymaną w prawej
za pomocą naciśniętej odległości małej odłupki krenienierai
do osiągnięcia idealnego stopnia zaostrenia.

po nawleczeniu przedmiotów wagi ków o nie-
regularnych krawędziach przysposobiono je na płaskim
kawatki deski (mbambaliara) i ocievano wrtnei wyito-
bierem kamieniem (foliara rys. 12) z piaskiem i wodą
ai do osiągnięcia idealnej wielkości i gładkości.

Maglemose, von Georg E. L. Sarraut.
ein steinzeitlicher Wohnplatz im Meer bei Mullerup
auf Seeland verglichen mit verwandten Funden.
Beitrag zur Beleuchtung der frühneolithischen Steinzeit
im Norden.

praehistorische Zeitschrift VI Band 1914 1/2 Heft St. 1-28

II

106. W poprzedniej essei omawialiśmy historję malarstwa z wielkiego
dumskiego bagna, dziejsowe stosunki przyrodnicze, sposób posu-
kiwania i nawożenia malarstwa obrary przyrodnicze, które zawichato
malarstwo jak to dnewo, wsgle, kosei.

W tym następniej essei umieemy wiec zajac się jiu zajac
wytworami pracy ludkiej, przejść do właściwych stworzytuści
i Okamy to malarstwo malarstwo w siedlisku w maglemose
należą wszystkie do epoki kamienia; są one z kamienia,
kości lub rogu.

Brak metali nie powinien nas zadziwiać. godniejsza
uwagi jest nieobrotowość narzędzi drewnianych, gdyż warunki
pochowania w torfie i w mudda są szczególnie sprzyjające.
Udenajazem jest ciekawity brak drewnianych rkojzstwi;
można przypuścić, iż przedmioty drewniane, jako dzieje
sprzyżysty z przelewu wody.

207. Będziemy wiec przeglądać szeregi różnorodnych narzędzi
objętych malarstwem. Każde, uprzednio nie omawiane,
bada opisywane szeregowo i celtwarane.
Uwzględnienie rozprzesztwienia tej kultury i materiału porów-

2.
nawcy.

aby określić poziom rozwoju kulturalnego, a także z tym okres czasu do którego należą jest to nieznane, aby śledzić występowanie danego typu w ciągu danego okresu czasu, zaczynając od wcześniejszego momentu, a później kończąc. Zadaniem do spełnienia jest wyznaczenie odpowiedniego miejsca w tańszym rozwoju gdzie do którego pasowałyby względnie ogólnie. Trudności które się występują.

3 str.

Mangalia kamienne,

które stanowią główną masę znaleziska, były z nielicznymi wyjątkami wszystkie z kruszenia (silex). Od wyrobienia ich pochodzą wielka ilość odpadków, ~~które~~ obecność ich świadczy o obrabianiu odbywano się na miejscu.

Należy podkreślić jednocześnie b. ważny rys, że między temi odpadkami w całym siedlisku z Maglemose, ani jeden ^{okruszek} kruszenia z gładzonym powierzchnią nie znalazł się, nie mówiąc już nawet o mangaliach kruszonych siliflowanych. Gdyby były one tu zastosowane, niewątpliwie stałby jakiś by znaleziono; przemawia za tem charakterystyczne złoże przy innych większych znaleziskach.

Na pustkowiach siedliska badanej w r. 1900 przez Muzeum Nationalne (300 gm.) znaleziono 15.469 odpadków rozrzuconych we wszystkich warstwach. Szerególniej bogato występowały odpadki w bliskości śródka siedliska w polu I, E (patrz powyżej str. 41; Przech. Z. III str. 91), gdzie na 5^{ciu} różnych

3b.3 Najmiej o porównaniu 1 mtr. kw. zaliczono ilości sztuk wy-
szeregowanych w następującym zestawieniu:

Odpałki kamienn. pole I.

Warszwy.	przybliżona grubość c.m.	ŁI	Ł 2. ^{Przeznacz.}	Ł 3.	Ł 4.	Ł 5.	
	0 - 10	brak	80	25	137	71	sztuk.
1. warstwa torfu	10 - 30	42	50	7	37	57	"
2. " "	30 - 50	73	34	9	15	37	"
3. " "	50 - 70	189	270	99	93	72	
ogółem		304	434	140	282	237	szt.

Blizsze zbadanie tych odpadków kamiennych dostarczyłoby nam pewno b. ważnych danych dotyczących wytworzenia nanzdii i t.p.; badania tego rodzaju mogłyby b. ^{stać się} ^{istot.} ^{ważn.} i zmuszeniem i dlatego należało się ich wyrec.

Wióry (Späne, éclats) stanowią próżnię od odpadka, kt. wykazuje nieprawidłowość kształtu, do nanzdria. ^{odpada} ^{uważa} jest wprowadzanie przypadkowy; jednakże dość często krawędzie jego porwałają stwierdzić, że był on użytkowany.

Nanzdria występuje w przeważającej ilości w takich wielu siedliskach epoki kamienia, wioń nieowaty (Klinge, Seme) kamienn. w Maglemosie występuje stosunkowo rzadko. W Tasaciu zaliczono tylko jeden jedyny wioń nieowaty prawidłowego, typowego kształtu i o należytej długości (11,2 cm. dł.); pewna jednak liczba (67) krótszych i mniej ważnych okazów, uszeregowanych, może być zaliczona do wioń nieowatych. Najlichsze mogą być zaliczone najprędzej do wioń (späne); te są wobec tego o tyle lichsze, 248 szt.

40b.

1) W terminologii niemieckiej, szwedzkiej "span" "spän" jest wogóle niebył szkłem zamiast klinge uważamy.

454.

W drugiej liście występują ^{w zaleristku} równier odzieni (Kerne, nucleus) od wiórow, jak równier odzieni z acałkowite i były (Knoeren, Nodules). Formy te, ~~nie~~ nierozgraniczone wyrażenie, były b. grubo i badane przez Sophusa Müller'a razem z opisywaniem znacznego materiału pochodzącego z śmieci sk musklowych. Poprzedzamy więc wobec tego na . Ogółem zaleristko 3:6 str. zgodniere skazę ilość wiórow uciętowych równier i odzieni od wiórow ucięt. było b. niewiele.

Godnem uwagi jest zabarwienie krzemienia w zaleristku, chociaż zabarwienie wahające się między białym, niebieskim i czarnym, podczas^{nie} nie występowały zupełnie odzieni czerwone, żółte i brązowe.

Zdaje się być szczególną właściwością tego zaleristka że tak wiele surowych wiórow ~~wielki~~ i odłupków (späne i absplisse) od odzieni, lub były z acałkowitych, do których są obrabione i ślady ucięcia wykazuje. Prawdziwie tych odłupków są w ten sam sposób jak u stroobacy (Kratzer) obrabione, bez braku prawidłowego kształtu tych odłupków, choć zastosowanie mogło być to samo. Nie to wskazywać na starszy wiek w obszarze neolitu i przypomina grubo obrabione narzędzia krzemienne z Mas-d'Azil we Francji potulchowej.³⁾

(Spankratzer, éclats grattoirs) lub lepiej (spannschaber, éclats racleurs), ~~zwykle~~ wykle ~~wirowate~~ odłupki, których jedna krawędź jest obrabiona

3) id. fieltte w d'anthropologie. Tome 14. 1903 str. 648. "Les silex taillés de la manière la plus grossière" były tam des te.

st. 4.

jako drapacz (kraber) lub skrobacz (Schaber-schneide), z najdo-
 wato się ich 136 szt., prócz tego 38 rdzeniowatych - lub bryto-
 watych koźców (Kern- oder Kernenscheiben) z tym samym
 obróbeniem krawędzi, dalej kilka odstępów (Späne) które
 wykazują na krótszej stronie wykazują głąbsze ^{wy-}ścierobienie
 powstałe na skutek kilku uderzeń, lub wytkowania.

W poszczególnych wypadkach obróbenie rozciąga się na
 obie krawędzie, lub też wokół. Zg. ^{pankrater - wyłta} drapacz nie rowate,
 mogą być rozpatrywane jako prosta forma zasadnicza
 bliższych typów, jest nie znaczy to jednak, aby

5 st.

jedne z drugimi chronologicznie się rozwinęły. Długość
 wynosi 2.5-10 cm. Okaz przedstawiony na rys. 15 jest od strony
 wierzchniej wzdłuż obu krawędzi obróbeny; poniżej ~~tu~~ połowy
 krawędzi (u dołnego spiczastego zakończenia na lewo na rysunku)
 krawędzi jest ~~ostęp~~ ostęp na stronie dołu spodniej.

Klingenkraber (Lanz-grattoirs) występuje czściowo
 z wygiztem, czściowo z wgiztem ostrzem; ogółem zaobliczono
 3.5-6.9 cm. długości. Kształt ten odpowiada typowi SM. I¹ Nr. 12 (i 13):
 N. A. 2) rys. 12 tam jako „Spanschaber” określony.

wyższymi

Drapacz (kraber), z wgiztem, włgiztem ostrzem, lub z wy-
ścierobieniem na krawędzi musiały być zastosowywane do
 gładzenia powierzchni patkowatych nareczy ~~do~~ kościomych
 jak bydel (Knochenstecher) i t.p. Okazy z wyścierobieniem (Schark-
encoche) występują często już od Mustierstaj ²⁾ zupełnie podobne
 drapacz wirowate (Klingenkraber) są znajdowane w Magdaleniskim i poźniej

2) G. i. A. de Mortillet: Musée préhistorique. 2e édition. Paris 1903. pl. XIV. 107. Od 2 mustierstaj
 1) Sophus Müller: Ordning af Danmarks Oldsager. I. Skjaldere. Systeme pré-
 historique du Danemark. I. Kjöbenhavn und Leipzig 1888. 4° Tylaj cytowany, jako SM I
 2) S. Müller: Nordische Alterthumskunde. Bd. I. Straßburg 1897, Tylaj S. N. A.

szej epoce kamienia.

Ter Kratzer (grattoir) ^{wytworony} z koczka ^{wytworzonego} występuje na potuchiacym siedlisku w ilości 31 okazów, 2,6-7,4 cm. dł. na północnym 11 okarów. Najczęściej jest mały, obłągły w kształcie (grattoir discoidal) najczęściej w stosunku przeprowadzonym ^{do} ostrych ^{okarów} (Kratzer schneide), jak to jest widoczne na rys. 16. góra część jest pokryta korą. Strona spodnia ma bardzo wyraźny szereg odstępów, strona obrobienie jest powszechnym nawet w tych wypadkach gdy jest wybrany mały, lub mniej dobre nadaje się do koczka. kształty wytworzone występują również.

"Kratzer" jak wiadomo ma zawieszony w przedniej części w "czasie b. szerokie rozpręśnienie. Występowanie jego wysunięte najbardziej na północ ma miejsce w Uppland w Szwecji. Jego stanowisko chronologiczne i stosunek do tego materialu będzie później wykazane. Tutaj możemy powiedzieć jedynie, że właśnie mały obłągły skrobacz (Kratzer) jest charakterystycznym dla dyskusyjnego. Taki właśnie skrobacz (Kratzer) z Mas-d'Azil jest przedstawiony na rys. 17.

63b. Noz (messer, couteau à pointe à dos rabattu). ^{Wyp} ten występuje w liczbie trzech małych okarów 5,7 do 6,3 cm. dł. Jeden posiada u dołu korb do umocowania rąkojści. podobne noże o ostrym ostrzu na jednej krawędzi, z mniej, lub więcej obkrapczonym, wygładzonym tyłem, jednak bez bocznej krawędzi.

4) porówn. Martillet pl. XL1, 398

5) Revue w l'anthropologie. Tome 14, 1903, st. 649. Tome 7, 1896, Suppl. Album.

4°. pl. XXIII, rys. 6-8. Na Gardenoiskiego porów. Congrès préhist. de France, session à Angoulême 1912, st. 476, 481, 487: skrobacz obłągły (grattoirs circulaires)

6 str.

na końcu są znane ~~z~~ z wczesno neolitycznych śmieciach
 dźwięcznych." W pierwszym i późniejszym neolicie typ ten rozwijał
 się dalej i przekształcił się ^{na} ^{czwie} walcie nerie (S.M.I., 143 i 144; S.M. N. A., rys. 57)
 lub sierpy.²⁾ Z drugiej strony prototyp tego narzędzia występuje
 już w okresie rana³⁾ a właściwie w oryniachim i magdaleńskim
 obok dźwięcznych nerie, dźwięcznych ~~orty~~ ("spite") występują również
 matemięty "Federmesserchen" wykonane z wiewa smukłego, lub
 odstępka. Rys. 18 pokazuje nam obraz tego rodzaju pochodzący
 z poziomu protoazylskiego leżącego nad poziomem magdaleń-
 skim w Abri Du Fauve pod Sordele, Basses-Pyrénées w Francji⁴⁾

Dwie ostrza ("spite") z okresu rana są dalej wzięte
 formami przejściowymi z neolitu matemi, podobnie kształto-
 waniem ostrzami ("spite"), które z powodu swych małych
 wymiarów ~~z~~ określone jako "zwroge" "Pygmaeu" lub mikroli-
 tyczny narzędzia. ⁵⁾ Je najmniejsze narzędzia, które poraz pierwszy
 w ostatnim dziesiętku lat wróciły na siebie uwagę, mają
 chronologicznie wybitne znaczenie, gdyż przesiedły do
neolitu znikają w nim stosunkowo wczesnie, zastępowane
 przez inne typy.

Stwierdzając różnorodność poglądów, co do ich zastawania;
 mógłbym je uważać głównie za gody do strzał. Pochodzą od
 tych małych ostrzy występują również w Maglemose.

1) Patrz Breuil w Congrès international de Genève 1912. Tome I str. 166 rys. 1.
 Piillard et Montaudou ebenda str. 461 rys. 7. str. 466, 469, 472, 486 i rys. 2
 2) Breuil i Dubalen w Revue de l'École d'anthropologie. Tome 11, 1901, str. 251. Podobnie "Federmesserchen"
 majdowaty fig. w późnym magdaleńskim z Hohlefelsgrötte pod Hütten. N. K. Schmidt: Die drei letzten
 Breuil Deutschlands. 1912. 49. Taf. XXI n. 22. poroż. Taf. XXVI n. 6 i 7; Taf. XXXII rys. 18-19; aylski i Stein i Kleinbauer
 J. S. Müller
 3) Chr. Blinkenberg in Mémoires des antiquaires du nord. Nouvelle série 1896-1901.
 Copenhague str. 191.
 4) H. Breuil w Congrès international d'archéologie à Genève 1912. Tome I, 1913, str. 166 rys. 1
 str. 172 rys. 5 str. 235 rys. 46

st. 6. groty do strzał (pfeilspitzen) w wykł^{postaci} dla wczesnonewolitycz-
nych śmieciach kamiennych i późniejszego neolitu w Europie
postaci grotoł^{postaci} poprzecznych (S.M.I., 17; S.M.N.A., str. 33 rys. 15.
"Flüchelpalter" (Fleches à tranchant transversal) nie występu-
ją wcale w Maglemose, co należy mocno podkreślić.
Ten swoisty rozpuszczony typ, należący tylko do neolitu,
gdzie wysto zarówno w grobach jak i siedliskach występuje
licznie nawet w Polsce, nigdzie jednak nie wykazuje on
został w granicach ~~został~~ swojego swoistego rozpuszczenia wyjście wieku
nałd kamienne śmieciach.

groty strzał z Maglemose były innego i starszego
rodzaju. mógłbyśmy określić te małe narzędzia jako ~~postać~~
ostrza strzał podłużne (längsschneidige Pfeilspitzen, Fleches
à tranchant longitudinal). Występują również w innych typach
kł^{postaci} w istocie z g^{postaci}ają się z odpowiednimi przykładami.

W południowym siedlisku znajduje się dwa ostrza
strzał w kształcie małego odcinka koła,
miedzy 3.3 i 3.9 cm. dł. Jedno z tych ostr^{postaci}ów pokazane na rys. 19
w naturalnej wielkości. Jest on wyrobiony z wierz^{postaci}ca o grubości
i cienkiej krawędzi. Grubsza krawędź jest obrabiana na całej
swojej długości za pomocą rekinu jako tyłec w^{postaci}gięta słabo
takowato, natomiast cienka krawędź, co^{postaci}nie, jest tylko w dolnej
części na małym odcinku refusowana. Według wszelkiego

- 1) d. Zinck: Nordiskt Arkeologi. Stenåldersstudier. II. Köbenhavn 1895 str. 1-19
2) Dotyczy w śmieciach pod Trébölle 401 fiki. patrz affalsdyner. 1900,
str. 49. w siedlisku w Bagne pod Vester Ulslev 1426 m. i. i. i.

sk. 7
Königs
Königs

prawdopodobieństwa koniec ten był umocowanym w drewnianej
oprawie (Pfeilschaft). podobny haczyk, czy język uszkat wy-
stępuje nadto lub też w każdym razie był nadto obserwo-
wany. Jednakże ni^u prototypów z czasu wina znajduje się
u datu archeologicznego reżimu ostrza.⁵⁾

W Danii oprócz obu wymienionych jest siem^u tylko jedno,
mające ostre straty dokładnie tego samego kształtu, na którym
u klówego za pomocą reżimu z daty petrowej ostro haczyk
zostawiony; okar ten pochodzi z bagniaka pod Hörstoft
Kiahspeil Sevel północny między Halstedem i Stribe w półn.
Darii Jutlandji.

W Maglemose, w północnym siedlisku z waleriano siedem
ostrzy do straz, których kształt jest ewidentnie na rys.
20-26.⁵⁾ kształt lancetowaty (Lanzett form) bliżej stojący blisko
do „Segmentu” („Zweisel”) przechodzi tu w trójkąt i zbliża
się do cwookąta, nie będąc jednak dalej odkształconym jako
Traper, lub romb. Najmniejszy okar ma 3.5, największy 1.5 cm.
At. U dwu okarów krawędzi ostro jest również od spodu
reżimowana.

8st. Wszystkie te typy spotyka się również w Danii, jako
prawiato ogólnie wiadomo, iż dwukąty, lancety, trójkąty
tego typu mają również do czasu wina, jak i do najstarszego
wiednego neolitu, tj. Eufelskiego i Maglemose, natomiast dru-
gie spinasz trójkąty, trapezy, romby są młodre: ~~ostatnie~~

5) Nationalmuseum. Nr. 500.
4) Nationalmuseum. København. Zw. Nr. 1. 13751
3) Pittard et Moutanetou: Dufillage microlithique de la station aurignacienne
„Dumet-Nuel” Verdogne. Congrès international d'archéologie préhist. de Genève 1912,
Tome I str. 486-488, 488-489, 488-489. 3. Nowe wina z waleriano z Willemdorf. Naturhist.
Museum Wien Zw. Nr. 43523, 44007, 44172

8 str.

i szczególnie charakterystyczne dla właściwego Tardenois-
kiego. Jak pisznie uzgadniają się ^{tytuł} ostrzy strzał z Magle-
mose z takimi z Anglii z Hiszpanii, Francji i Belgji
powinno w pełni wykazać rys 27, H. w. w. H. Henri Breuil
przedstawia swoją nową teorię. szczególnie typy z
ausgehende Anglii (rys. 27 c, d, e) są całkowicie podobne
do duńskich. Breuil uzgadnia ^{zgodnie} ~~z~~ ostrze i, jak to już
upreżnio ustalono, jak trapez w kształcie ku tyłowi
wydłużonych i młodszych kształtach w ~~tytuł~~ ostrze strzał
kształtów (querschnittliche) podobna; te ostatnie na pewno
Erteböll zapamięta wyłączenie podobny swojej nową teorię
ustawili na rys. 28 w. w. H. w. H. Breuil rys. Martillet²⁾

Zawołano π (Segmente) jak i krój strzał mają
niezmiernie wielkie reprezentowanie od Szwajcarii, Szwajcarii i
Egiptu poprzez Afrykę północną i południe w całej Europie
Martillet jest to wszystko i inne małe narzędzia jako
należące do szczególniego poziomu kulturowego i dlatego
je do najstarszego neolitu określają jako okres Tarden-
oiski³⁾ nawet pochodzący, że w r. 1889. Edmond Vieille
przedstawili sobie ajazemu się wówczas w pierwszym międzynarodowym
kongresowi, pochodzącego z miejsca jego cenne badania, ^{okt. 1879}
miasta Fère-en-Tardenois w półn. Francji, małe narzędzia
kremienne, jako nowe typy ostrzy strzał. Były to jednak
głównie młodsze kształty z kształtami trapezowymi i wyszere

1) Edm. Vieille: pointes de flèches en silex de Fère-en-Tardenois (Aisne). Congrès intern.
d'arch. préhist. à Paris 1889. Paris 1891 s. 196-201 fig. 1-24
2) G. i A. de Martillet: de préhistorique. 3e éd. nouv. Paris 1900, s. 21, 23.
3) G. i A. de Martillet: musée préhistorique. 2e éd. Paris 1903, pl. XXIV
4) H. Breuil: les subdivisions du paléolithique supérieur et leur signification.
St. 165-238 227-237 41. 44

3 str.

przejdzie do popieczonych. ^{po więcej} ~~tylko~~ w jednym „Tardenaiski”
 wszystkie kopy karłowate narodził kłemiennych od nasu
 rusa ai ^{do} tego, którego nalotu winno być mniej stosowne.
 zdaje mi się, iż na tym punkcie najlepiej zgodzić u Hoernes
 i Pécheletta.”

Dalej nie należy się dziwić, iż na otwartych miejscach
 siedlisk ^{nie} ~~osoba~~ ^{osoba} ~~strat~~ z różnymi czasów w różnorodnym
 mieszanin z sobą i współczesnymi wyrobami.

co się dotyczy zastosowania ^{tych} ~~tych~~ narzędzi
 kłemiennych to jestem tego samego poglądu, co pierwsi
 ich badacze, Vielle, a mianowicie iż są to ostrza ~~strat~~.
 Jemu wypowiedzieli się, iż są to haczyki na ryby, ²⁾ wtkadki
 do harpunów; t. p., lub też, iż są to narzędzia do krajania,
 świdrowania, lub łobuzowania. że znajdują się one prawie
 zawsze w w bliskości wody, przy ~~+~~ ⁺ ~~net~~, stawów, w bagni
 strach, lub na wybrzeżach morskich, nie może być mianowicie
 dla uznania ich jako haczyki, gdyż tam nie wogóle
 prawie wszystkie siedliska z ~~opoki~~ ^{opoki} kamienia; nie
 tylko ryby, lecz również i ptactwo wodne i - nie należy
 o tym zapominać - nawet i człowiek jest związany
 z wodą.

aiby ustalić w przybliżeniu pewny sposób użytkowania
 musimy wychodzić z form utwórów, z popieczonych, pe-
 pczanie na ostronach (quergeschärften Pfeilspitzen) os ~~strat~~
~~strat~~, które wprawdzie nie są zaliczane do wtądziwych
 ni walidów. ²⁾ ~~z~~ ^z ~~ma~~ ^{ma} ~~to~~ ^{to} ~~nawet~~ ^{nawet} ~~wytworzone~~ ^{wytworzone} ~~pocz~~ ^{pocz} ~~popieczone~~ ^{popieczone} ~~meta~~ ^{meta}

2) Ed. de Pierpont w Bull. de la Société d'anthropologie de Bruxelles. Tome 13,
 1894-95. H. Quilgars w l'anthropologie. Tome 10, 1899, st. 671-676. J. A. Ball i in

1) Hoernes: Der diluviale Mensch in Europa. 1903, st. 95-96.
 Péchelette: Manuel d'archéologie préhistorique. I Paris 1

11 str.

krępowidzie w śnieżnikach i grobach z czasów przedhisto-
 rycznych i starożytnej dynastji Merfisu pod Helenem
 i Sakkarą w bliskości Kairu zawiera ona szereg
 półkolistych (Halbkreisförmige) oraz segmentförmige,
 których kształt i obrócenie z sacrobionym tyłem
 odpowiada całkowicie europejskim. ²⁾ To są szkielety
 szkielet z kremenia są 3-4 cm. długie i wąskie przypuszceni-
 j. de Morgana były wygięty tyłem i kładzie do trawki
 przywiązywane, w ten sposób szkielety i trawki tworzyły
 w stosunku do siebie kształt osty, co w rodzaju odwoły-
 lity A. przedni koniec kremenia wypada jako przedłużenie
 trawki, tylny koniec natomiast tworzy w stosunku
 do niego zadzierny pancerz. 29a. Najmłodsze z grobów
 z łacińskiej szkieletami należą do 5 i do 6 dynastji
 są więc starsze niż 3000 lat przed Chr. 3)

Barcho prawdopodobnie przypuszczenie Morgana i
 Krause, że te egipskie szkielety służyły do szkieletowania
 z Tunku do ryb, ^{mogły} ~~dać~~ ^{do tego służyć} się zgodnie z poglądami
 na zastawianie ^{niepewności} europejskich ^{niepewności} szkieletów
 jednakże że szkielety jako narzędzia porcelany, lub białego
 przywiązywane do szkieletu używane, co nawet wówczas
 Krause dla europejskich przypuszczenia uznaje je jako
 szkielety.

Należy jeszcze dodać następną grupę danych dotyczących
 rozpowszechnienia tych najstarszych ^{tych} szkieletów szkielet
 we wschodniej Europie. W obwodzie piewej, ^{zwłaszcza} jak w półn.

1137. Hiszpanii i w połudn. Francji w warstwach Angielskich występuje
 1237. jak dwa- i trój-bazne kształty, tak wreszcie w jaskini Valle w prowincji
 Santander rys. 30-31 i w warstwie z malowanymi otoczeniami
 w jaskini w Mas-d'Aris na połudn. od Tuluzy przedstawione
 na rys. 32-33. Tu wreszcie występuje w najwęższym anielskim
 i sz. narwane przez piętke: „points de fleche à dos abattu”.
 Jednakże według niego powinny występować tu również w
 warstwach naj młodszego okresu rena i z drugiej strony
 w następnym wczesno. neolitycznym okresie, Anglii.

(Podczas gdy reszta mierny odsyłać)

Podczas gdy mierny odsyłać do nowo restauracji
 na nowo b. starannie dokonanego przez L. Coquil co do roz-
 przedstawienia matych nagełki krzemienych we Francji
 Belgii, Anglii, Portugalii, Hiszpanii, Włoch, Austrii, Polski
 i Krymu, jak również Afryki i Azji, ³⁾ musimy tutaj przynieść
 potężniejszą część Europy, która kampanie wcale nie została
 uwzględniona.

Należy przedewszystkiem wytknąć, że w Europie środko-
 wej i wschodniej w końcu czasu rena, podobnie jak w
 (Längsschneidigen) strata krzemienych występuje
 w tym samym wykształceniu jak w Europie zachodniej.
^{jak wiesz} Znajduje się to w Szwajcarii pod Schaffhausen ⁴⁾ pod
 Aggsbach ⁵⁾ i Marchegg w Galicji Austrii, jak i w północno-
 litycznych miejscach siedlisk w Kijowie (St. Kyryllstrasse) ⁶⁾
 i na różnych innych stanowiskach nie mnie potężniejszą ³⁾
 przypomniemy tu przedstawioną przez R. N. Schmidt'a

12 str.

morfolożyczny rozwój mikroliżców od późnopaleolitycznych
 popnechlików 9), który godzi się całkowicie z naszym uję-
 ciem, wraca ~~to~~ szczególne uwagę na małe narzędzia krę-
 mienne, które on sam znajdował w Anglii w grossen
 Ofnet pod Wödlingen. pochodzą, stanowiły dwie trójka
 krzemienne ostrza strzał 10) jaskini; jeden
 z tych ostrzów przedstawiony jest na rys. 34.

13 str.

W grocie „Wüste Scheuer” pod wsią Döbritz” w Sachsen
 Meiningen między innymi mikroliżcami, kt, mogą należeć
 do angielskiego, małe ostrza strzał następujących typów:
 segment, trójka i krzywawa „spite” rys. 35-37, jak ostrza
 pochodzące z Maglemose rys. 19-26. Niektóre stanowisko to,
 tak dla nas ważne dzięki serwnu północn. północni, następnego
 przed zbadaniem w większej swej części zostało zniszczone,
 a w Niemczech północnych istnieje jedynie stanowiska
 okwało z których żadne dane stratygraficzne nie zostały
 zdobyte, lub też nie mogą być zdobyte. Znalaziska to dostaw-
 cąże więc tylko danych wyjątkowo dobytych geograficzne
 go rozpraszania, co do umiejscowienia w nasie o tyle
 mogą być wyizowane wnioski, że pewne typy nigdy nie występa-
 je w ^{na} pewnie datowanych, czystych znalaziskach z pełnego i
 późnego neolitu?

Nad Mainem, a więc na granicy między północnymi
 i północnymi Niemcami, pod Dichtenfels w półn. Bawarii
 znaleziono niedawno kilka stanowisk neolitycznych.
 W okwało siedliska zawierały również paleolityczne

13 st. jeżeli neolityczne rabytki. Je ostatecznie są znów erzeiowo
wczesno neolityczne; między innymi występują również
małe trójkatne ostrza strzał jarleucisliich krtatców. 2)
 prawdopodobnie można by było wykazać tu całą przejście
 od paleolitycznych do neolitycznych. Podręczny z obchowyce
 szukajcie, a znajdziecie! Jest to najpewniejszy środek, aby
 mieć tutaj niakus.

W bezpośrednim sąsiedztwie miasta Braunschweig, a więc
 nad Jorsee i nad Mittelriech zostały odkryte stanowiska
 z epoki kamienia polnego (dängschneidige) ostrza strzał typowe
dwukątne, trójkątne i trójkatne 3) rys. 38. Okolica puszczy narachód
 i połud. zachód od Lüneburgu dostarczyła innych znalezisk,
 i tak "segmenty" z Wehlen i Bispingen, jak Maglemose 19,
 trójkaty z Steinkels, jak Maglemose rys. 24. Obie miejscowości

14 st. leżą nad dużej dopływem Elby. Tu jest kilka stanowisk z
wiekami kamienia, kt. mogą należeć do wczesnego neolitu.
 Pośród wielu odpadków znaleziono małe drapacze kościane
 or, podobne do takich typów z Maglemose, rdzenie, wrony (Spine),
 prosk; podobne drapacze na wiśnack i wzmiankowane małe
 krew. ostrza strzał z "dängschneide", lecz nie znaleziono żadnej
 strzałki poprzecznej, ani jednego fragmentu gradientowego, i cowa-
 niki, lub nanzelnie z młodszy okresu. 2)

nieco dalej na wschód, między Salzwedel i Stendal, leży
 pod Kalbe nad Milde, również dopływ Elby, wielkie bagni
 z którego zostały wydobyte harpuny kościane, kt. będą
 poniżej omówione. Nie w samem bagnisku, lecz na są

te sie dluzim piascystem er niediem kromu zmaterializowa sta-
nowisko ~~niegajaca~~ ~~wczesnego neolitu~~, które ze swemi spalke
i kamble w kazdym razie ¹⁸⁷⁹ do wczesnego neolitu ¹⁸⁷⁹ ~~sigga~~ zbrawa
to i w dalszym oboacniu bagna mikrolitycznej ostrza strzał trójkształt-
kancelowate⁵ ale również i trapezowatego kształtu.⁴ Pierwsza jest
tu podana na rys. 39. Wygląd bagniaka na rys. 49.

W Berlinie w Märkischen Museum jest mata, segmentförmige)
ostrza strzały dl. 2.4 cm puchowycane, a znane jako „Spitzangel“
pochodzi ono z materializacji kamienia megadolitowego ~~plut~~ v. 1875
przez A. Doss i E. Friedel na Kladower Sandwerder w Havel w
bliskości dworca Schlachthaus pod Berlinem. Obar tu naliczy do
do najwcześniejszych ^{po Chiusciaux} ~~z kamienia~~; bez zagadnienia chronologicznego
wizowanego z występowaniem tego typu, zabraknie nie podaj-
newano nawet. Ogólne skłanianie się tu przyt uważaniu
jedynie późno i późno neolitycznej kultury dla Niemiec
późniejszych.

Opis Kladow dostarczyły również materializacji z ostrzami
strzał podłużnymi (längsschneidige) Schmiekwitz nad Zentener
See i Krimow wszystkie okolice Berlina).⁶ Włochy trapezo-
wate nalezia kamienne z okolic Berlina są materializacje
przez Ed. Krause i przez sie wyznaczone.⁷

154.

W siedliskach z peruwajskiego występuje kilka typów,
miedzy nimi również dwukształtne i trójkształtne.⁸ W materializacji
kamienianych zbawych jui w v. 1860 na pagórkach piascystych
w okolicach Torunia znanym kamienianym i trójkształtne
ostrza.⁹

str. 15

podobnie przedstawiają się okolice górnej Wisły w galeji na wychłach bezpośrednio pod Krakowem w miejscowości Borek Fatęcki, gdzie widać widać prądy, były rebrne odłupki gdzie wśród których możemy wykrajać "segmenty" i trójki ty³

W Polsce potudniowej występują szale osbne szrat wszystkich typów wyjątkowo licznie. fróbli ich są zastane do liczących numerów europejskich, gdzie meina je badać. Najwstępnymi opisywali odnośnie miejsca zaliczają. 4) Ale również bardziej na północ, pod Warszawą i na północ, dla między Gochnem i Wilnem znajduję się te same typy. 5)

"Miniaturmesser" spótkamy na wychłach na brzegu Orki, na wschód od Moskwy, może być również najpóźniej do łancetowatych osbny szrat zaliczony. 6)

Tak więc wykaraliśmy wszystkie typy tych typów od Anglii aż do serca Rosji.

Nimochodem chce wspomnieć, iż na Staruchy Morawach występuje szczególnie, nieco większe, lecz podobne typy, które wprowadzić od łanowych pochodnie, lecz znacznie ^{do} inoobne.

W całym obszgu morza północnego i Bałtyku znam tylko jeden jedyny prądy, który dostarczyć podziemnych (langsschneidige) osbny szrat. Jest to kilka stanowisk na zachód od Stralsund między Danzawtem i Barth na wybrzeżu "Saaler Bodden" 7) niektóre z tych osbny szrat mają osbne rekurwone od spodu na dole, przez wytworą się języcek. 8) segmenty i trójki ty występują między innymi również.

16 str.

nie tylko ja przy moich różnych kopaniach dławienie drutem¹⁹
 bez również brode kristensen, którego specjalnością są owe ostrza
 strzał, i t. również w Maglemose je mającemu, przy naszym współ-
 nych poszukiwaniach kopaniach niemało w śmiełku Erkeböll
 mimo sumiennych poszukiwań ani jednego strzału ani odłamu.
 To je wątpliwością czy i Erkeböll byli naprawdę rybaczami, ni-
 daje i jednego poparcia poglądom wyrażeniemu jakoby postać
 ostrza strzał były haczykami na ryby. Różne postaci powinny
 być ^{sauve} ~~w~~ ^{nie} być wyjaśnione tylko chronologicznie.

17 str.

Wobec drobnych rzeźbiarstw tych kartów kamiennych jest także
 wspomnianem, że znajduje się nadekło, o ile się ich specjalnie
 nie szuka. Pora Maglemose i wspomnianych miejscowości
 w ^{rodzajach} Jutlandji, znaleziska dąskie są dość nieliczne. Różne
 stnienie ich szeregi są jednak na całej kraj. Jakże
 segmenty i trójki występują w Seeland i Jutlandji², trójki
 wydłużone ostrza (Spire) w północno-zachod. Jutlandji, w południu
 w Seeland i poł. Hammeru na Bornholm². Uważam formy
 przejściowe od starszych do późniejszych ostrzy strzał są
 niezachowane³

Najstarsze, dotychczasowe ostrza strzał pochodzą z Maglemose
 i kilkakrotnie analogicznych, choć nieco większe i mniej
 starannie obrabiane znaleziska w Jyderup, Kivichspil
 Vig, w półn. Seeland. W matm bagniście znaleziono ^{tu} Sibirsk
 niedzielnia, do którego strzałano strzałami kamiennymi.

Dwa iobra wykazały naciska przez odłamki strzał kamiennych
 a trzy strzały leżały na pierdniek wiengeia. Dwie z nich zach-
 wały pierwotny swój kształt; mają one ostrze ostrze postać
 i kształt, srebrowe krawędzi na tyłcu co jak w Maglemose
 rys. 25 i typy angielskie rys. 27 d. e. U trzeciego obam ~~całk~~

17 str

homoc (spitra) byt stamany. 4) ~~W~~ Odpowiednio do wielkości
wienygu straty byty nieco mocniejsze.

Mediwiedzi licat w warstwie przejściowej między strefą osidri
a sosny, musiať wisc naleiac do porzadku okresu sosny. Ostre
strat nie sa „atypiczne”, jak je starywa stryja, a nalezisha
z Vig i Maglemose naleia, mnej wiecej do tego samego czasu;
oba moinea zaliczyc do czasu Anglesca. Jest to na niacem
nie oparte, gdy Sernander, a za nim Stjerna ~~walczisho~~
dce ucyznie malisho z Maglemose utodsem, unieli
kalici z Vig!

Ostra strat podtiane (långskehnedige) sa spotykane
wiecej o potudniowej stronie w Schonau. Wicory ~~grat~~ hr.
Christian i Erik Rvenflaw, klony sami niemorelowanie je
gromadzili, rawnierajz segmenty, lancety i trojta ty. 7)
Byly one ubrane na stanowisku nad jeiorom Kingsjón, na pótu.
wschod od sund, srecie gólnie na urgózack na zachod od
jeiora ai ~~do~~ kilka kilometrów od bragu.

18 str

Nad jeiorom Böringer między Malmo i Gslad zostata
wylowyla cato serja typów od segmentów lub lancetów ai
do łapców lub rambów, przejściowe kształty ukosne, dłu-
łowate i sercowate ostre strat. 8) O tych ciekawych malisho
przypisacalnie powiadomil nas wkrótce badacz kmit
Kjellmark. W sąsiedztwie z söndra Lindved baguistru
byto wiecej stanowisko z epeli kamienia z starych
i młodszych, dostarczyto wicuzych typów m. im. nieprawidlowe
rambokształtne ostre straty. 2)

Jera Schonen, znaleziono doład w Szwecji jeden jedyny
 okar ostrą stronę podłużną, i to pod Munkedal-Skälleröet
 w Bohuslän, na półn. zach. od Uddevalla. Jak to patrzając
 rys. 43 jest ono segmentowe czy też łuszczykowe
 kształtu. Jera byłem równie i dolna część ostrą jest b.
 doabiergowo siemobiona (na rys. niestety nie był wypisane)
 pierś jest wytkonony maty izyekt, dotychczas taki
 sam, jak u typów z Maglemose. Strata ta była należąca
 do doliny rzeki Łęmie z wieloma odpałkami i kłębami na-
 miedziami z wczesnego neolitu. Stwierdzenie za byłby określenie
 przypominają, można ~~o~~ także z Maglemose; z ~~praf~~
 uważa się prawdopodobieństwo wiązki w czasie. 5)

„jednym z najwcześniejszych zdobyczy archeologii Norwe-
 gji z ostatnich lat” nazywał Rygh, głównie od końca 1909 r.
 dokonane odkrycia przeszło stu miejscowości na zachodni-
 wybrzeżu Norwegji, na północnie od Trondheim Fjorde pod
 mniej więcej 65° półn. sz., gdzie ^{leżą} odpałki kamienne, jako
 dowód, że istniały tu ~~masowe~~ lub pracownie, lub
 stanowiska kamienne.

To wskazuje na niepodjętą doład ~~liczby~~
 ilościowe i przesłanie wysu niżej się możliwości tu
 północny w całym okresie. Podłużne ostrą stronę między
 namiedziami odgrywało panujące rolę. Powstaje zagadnienie,
 czy są one współczesne z wysłkajęciami kamień białymi
 ostrami dźwigniowymi i wręcz tego, jak chce Rygh, w
 tych odległych stronach były przez dłuższy czas w
 użyciu mogą być także one do czasu Erteböllt, lub:

1857. według przypuszczenia odległej wiskrości stam owisk
p. Nummedal, re stawieni typami maglemose riewni
chronologicznie daty by się wiązae. 4) Występiące tu

1957. wstępujące i niektóre rdeniastatue (Spalter, Kerubeile)
nie mogą występnąć zagażenia, gdyż są one właściwe
obu stopniom! Osna straci typu segmentów, (często z jerya-
kiem troneakrowatym), ławety, trójka ty i rowby występnę.

Kultura wyższej zachodniej Norwegji z wieku kamienia
wykazała w ostatnich latach tyle nowych stron, iż się jest
już przygotowanym na niespodzianki.

Omawianem podtime osna straci dał dotychczas, gdyż
brak było doślad podobnego restawienia, ^{ponieważ} ten typ nange
właśnie teraz zainteresowaniu wszystkich badawców epo-
ki kamienia odpoziadał, i ponieważ ^{jedynie} z tej strony zdaje
się nam najbardziej możliwe ustalenie chronologicznego
układu nangei kam.

Per a omawianemi typami wż maglemos, występnę
jesze dwa małe nangeie kmemie, let. powadopodobnie
równie jako osna straci stępnę, są one wytobi one z
kragiba wgl. z wiova 4.3 i 3.2 cm. dt. Osne u góry jest usta-
wione poprzecznie, tu bregom przesunone. Kroweclie są
włęste obłupane, tak iż wisny, bardziej utody koniec kro-
neakrowaty się tworzy. Osne jest w pierwszym przypadku
uszkodzone, w drugim ostatnim etemam i dlatego okreś-
lenie perostaje dość niepewne. z poprzecznymi ostrami straci
nie są one spohronione.

1936.

Do nangelii & trójsu świdrajczym (perçairs) maie
 być zeslicione 6 sztuk: gruby świdro (Bohrer) (S.M. I. 30),
~~Świdro~~^{11.5cm} et, i 4 cienkie świdry (S.M. I. 30), 5, 5-8, 5cm. et,
 i jeden świdler wiotrawy (S.M. I. 32) 5, 4cm. et. Jeden z
 cienkich świdrow jest tu obu końców spiczasty i ostro-
 ny. Porównaj S.M.: N.A. str. 34 i rys. 16.